

Saksframlegg

LEKSER OG LEKSEHJELP I TRONDHEIMSSKOLEN

Arkivsaksnr.: 10/17294

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til innstilling:

- 1. Formannskapet ber rådmannen fortsette å utvikle leksehjelptilbudet innenfor tidligere vedtatte rammer.**
- 2. Rådmannen bes følge utviklingen i skolenes inntekter fra brukerbetaling i SFO. Dersom inntektene endres som følge av redusert oppholdstid, bes rådmannen melde dette tilbake i en egen politisk sak.**

::: Sett inn innstillingen over denne linja

... Sett inn saksutredningen under denne linja

Bakgrunn

Bystyret ba i forbindelse med behandlingen av sak om tidlig innsats, lekser og leksehjelp (B-sak 62/10, behandlet i møte 20.05.2010) rådmannen om

å rapportere til formannskapet om endelig forskrift og hvordan utviklingen blir på skolene, før oppstart av skoleåret 2010/11. Det utarbeides en kort oversikt over organisering av tilbudet våren 2011 slik at Bystyret kan drøfte saka før oppstart av skoleåret 2011/2012.

Følgende flertallsmerknad fulgte behandlingen

FLERTALLSMERKNAD – H, FrP, PP, V, KrF, DEM, Sp, Ap, SV

Bystyret ber Rådmannen legge til rette for at frivillige organisasjoner, studenter, og bedrifter som ønsker å gjøre en innsats i Trondheimsskolen, f. eks med leksehjelp, får muligheten til det.

Den endelige forskriften forelå i august 2010 og det ble da foretatt en muntlig orientering til formannskapet, basert på Rundskriv fra Utdanningsdirektoratet 6-2010.

<http://www.udir.no/upload/Rundskriv/2010/Udir-6-2010-leksehjelp.pdf>

1.1.1 § 1A-1 Leksehjelp i grunnskolen

Alle elevar på 1.-4. årstrinn har rett til leksehjelp, jf. opplæringslova § 13-7a. Formålet med leksehjelpa er å gi eleven støtte til læringsarbeidet, kjensle av meistring, gode rammer for sjølvstendig arbeid og medverke til utjamning av sosiale forskjellar i opplæringa.

Leksehjelpa er ikkje ein del av opplæringa til eleven, men skal sjåast i samheng med opplæringa. Leksehjelpa skal gi eleven hjelp med skolearbeidet.

Kommunen er ansvarleg for leksehjelpa og veljar korleis leksehjelpa skal organiserast. Det totale omfanget leksehjelp på 1.-4. årstrinn skal til saman vere minimum 8 timar kvar veke. Kvart årstrinn skal ha minimum ein time leksehjelp per veke. Kommunen avgjer korleis dei resterande timane fordelast mellom trinna.

Kommunen pliktar å informere foreldra om retten til leksehjelp og tilbodet som gis.

Kommunen pliktar å sørge for at elevane har eit godt psykososialt miljø i leksehjelpa som fremjar helse, trivsel og læring. Dersom ein tilsett har kunnskap eller mistanke om at eleven sin rett ikkje blir oppfylt skal den tilsette undersøkje saka, varsle kommunen og om nødvendig og mogleg sjølv gripe inn. Eleven og foreldre kan be om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet. Kommunen pliktar snarast mogleg å behandle saka etter

Trondheim kommune

reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Dersom vedtak ikkje er fatta innan rimeleg tid kan eleven og foreldre klage som om vedtak vart fatta.

Kommunen plikter å sørge for forsvarleg tilsyn med elevane i leksehjelpa. Grappa må ikkje vere større enn det som er trygt og pedagogisk forsvarleg.

Leksehjelpa skal vere gratis for eleven. Dersom leksehjelpa blir organisert som ein del av skolefritidsordninga, kan kommunen ikkje ta betalt for den tida eleven mottek leksehjelp etter denne føresega. Dette gjeld og for elevar som ikkje deltek i skolefritidsordninga elles.

I denne saken gir rådmannen en kort oversikt over organiseringen av trondheimsskolenes leksehjelptilbud. Oversikten er laget på grunnlag av en Quest-back undersøkelse som ble gjennomført i april 2011. 37 av 41 aktuelle skoler besvarte denne.

Rådmannen finner at det er fort kort erfaring med den nye leksehjelpsordningen til at det er tydelige nok problemstillinger til en bystyresak og vil heller komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Leksehjelptilbudet i trondheimsskolen 2010/2011

Alle trondheimsskoler tilbyr leksehjelp på 1.-4 trinn. For skoleåret 2010/2011 er midlene til leksehjelp fordelt etter antall elever. Skolene har valgt ulike modeller tilpasset undervisningen og elevene på den enkelte skole. Det er vektlagt at alle elever på 1.-4.trinn skal få tilbud om leksehjelp, med fokus på å nå de som trenger det mest. Antall timer i uka som tilbys på hvert trinn har det vært opp til den enkelte skole å fastsette ut fra forskriftens krav til minimum en time pr. uke pr. trinn.

Rådmannen har fulgt opp hvordan skolene har valgt å organisere leksehjelptilbudet i ledersamtalene med den enkelte.. Det er også lagt til rette for erfaringsutveksling på en fagdag for ledere i SFO og skole, og dette følges videre opp i bydelsnettverkene.

Oppsummering april 2011

Under følger en oppsummering av Questbackundersøkelsen som ble gjennomført i april 2011.

Over halvparten av skolene oppgir at skolen og SFO sammen har hovedansvar for leksehjelptilbudet som gis. Det kan se ut til at leksehjelptilbudet fungerer best der skolen og SFO har et tett samarbeid om tilbudet. Det varierer når på dagen skolene har valgt å legge tilbudet om leksehjelp. En skole oppgir at tilbudet gis i løpet av skoledagen, mens langt de fleste gir et tilbud i direkte etterkant av skoletida. Flere skoler oppgir at de gir et tilbud både før og etter skoletid.

21 skoler oppgir at innføringen av leksehjelp har ført til endringer i SFO-tilbudet, mens 15 skoler svarer nei.32 av skolene oppgir at innføringen av leksehjelp har ført til økt leksehjelptilbud, men 5 skoler svarer nei på dette spørsmålet. Hvor mange elever som deltar i tilbudet om leksehjelp varierer veldig mellom skolene. Det ser ut til å være flest elever som deltar på 2. og 3. trinn. Flere skoler problematiserer at det ikke er særlig behov for leksehjelp på 1. trinn fordi det der ikke gis ordinære lekser.

I saken om læreres tidsbruk beskriver rådmannen at det er ønskelig å bemanne opp skolen. Hvilke yrkesgrupper som skal gjøre hvilke oppgaver følges opp i denne saken.

Erfaringene i Trondheim samsvarer med evalueringer fra andre deler av landet.

Skolene peker på følgende endringer i SFO- tilbudet som konsekvens av innføringen av leksehjelp:

- Færre aktiviteter i SFO
- Innteksvikt fordi flere har redusert oppholdstiden
- Kortere tid til aktiviteter
- Mindre tid til fri lek
- Færre voksne fordi flere brukes til leksehjelptilbudet
- Mindre tid til spising
- Redusert kvalitet på SFO
- SFO-ansatte bruker mye tid på å motivere barn til å delta i leksehjelptilbudet

Trondheim kommune

- Flere overgangssituasjoner, flere lister
- Ungenes dager har blitt mer gjennomorganisert

På en skal fra 1-5, der 5 er høyest, svarer skolene følgende på spørsmålet om skolens organisering av leksehjelptilbudet oppfyller målene for ordningen:

Spørsmål	snitt
Støtte til læringsarbeidet	3,03
Opplevelse av mestring	3,05
Gode rammer for selvstendig arbeid	3,16
Medvirke til utjevning av sosiale forskjeller	1,89
Gi hjelp til skolearbeidet	2,95
Totalt	2,82

Skolene trekker fram følgende suksessfaktorer for organiseringen på sin skole:

- At leksene er gjennomgått på forhånd
- Leksehjelpere som kjenner elevene fra før
- At leksehjelperne har realsjonskompetanse
- Leksehjelp gir mestring og mulighet for bedre tilpasset opplæring
- Pedagog til stede sammen med assistent er en klar fordel
- Ressurssterke elever får gjort mye arbeid i leksehjelpe
- Leksehjelp må være pedagogisk styrt
- Best med leksehjelp etter skoleslutt
- Bør foregå i elevenes hjemmeareal
- Kontaktlærere bør følge opp
- Gir positivt fokus på skolearbeid
- Ungene bør ha pause mellom skolen og leksehjelpe

Samarbeid med frivillige, studenter og bedrifter

Bare en skole oppgir at de samarbeider med frivillige om å tilby leksehjelp på 1.-4. trinn. At så få skoler benytter denne muligheten kan skyldes plikten til å sikre at frivillige har politiattest, jf kapittel 15 i Forskrift til opplæringslova. . For å få utbytte av leksehjelptilbudene er det avgjørende at det er godt samarbeid mellom skolen og de som bistår i leksehjelptilbudet. Skoler som har erfaring med å benytte frivillige og studenter melder tilbake at det kan være vanskelig å legge til rette for samarbeid og det er ei utfordring å sikre kontinuitet.

Rådmannen deltar i et samarbeid med HIST om å tilby leksehjelp i realfag (ENTER) for elever på 10. trinn på 8 trondheimsskoler, der studenter er leksehjelpere. Dette er et prosjekt som er støttet av Utdanningsdirektoratet, og som har en overordnet målsetning om å rekruttere flere til høyere utdanning i realfag.

Helhetlig skoledag

Saupstad skole deltar i Utdanningsdirektoratets prosjekt "Helhetlig dag". Prosjektet avsluttes i 2012. Den overordnede målsetningen for dette prosjektet er økt læringsutbytte og sosial utjevning, Skolen tilbyr leksehjelp til alle elever på 1.-7. trinn. Leksehjelperne på Saupstad skole er barne og ungdomsarbeidere og pedagoger

Trondheim kommune

som kjenner elevene godt ved at de jobber både i skole og SFO. Når målet er sosial utjevning og økt læringsutbytte er det en utfordring at SFO krever foreldrebetaling.

Økonomi

I budsjett 2011 ble det fordelt 12,7 millioner kroner til 1. til 4. trinn til leksehjelp. Midlene ble fordelt etter antall elever på 1. til 4. trinn i grunnskolen.

Det er et uttrykt ønske fra flere enheter om at det bør innføres kun heltidsplass i SFO. Dette begrunnes med at skoledagen har blitt lengre og at leksehjelptilbudet spiser av SFO-tid. Dette ønsket må sees opp mot foreldrenes behov og økonomiske konsekvenser for både enhetene og foreldre.

Leksehjelp ble innført høsten 2010 og datainnsamlingen fra GSI er fra oktober 2010. Det er for tidlig til å trekke konklusjoner om hvordan ordningen med leksehjelp har påvirket SFO- deltakelsen. Dette kan tidligst gjøres våren 2012. Tabell 1 viser at andel elever som ønsker å benytte seg av tilbudet har variert fra år til år. Det vil derfor også til neste år være en utfordring å avgjøre hvorvidt en endring i andel barn som har fulltidsplass i SFO kan knyttes til leksehjelptilbudet eller ikke. Tabell 1 hentet fra GSI1 viser at andel elever med fulltidsplass i SFO på 1. til 4. trinn har økt siden 2006. For kommunen som helhet har inntektene økt fra skoleåret 2009/2010 til 2010/2011. Andel av elever som har enten fulltid eller deltidsplass i SFO har også økt i samme periode.(43,3 % i 2009/2010 til 44,2 % i 2010/2011).

Tabell1: Andel av elever med fulltidsplass i SFO på 1. til 4. trinn i Trondheim kommune.

År	SFO, andel av elever 1. årstrinn med fullplass i SFO	SFO, andel av elever 2. årstrinn med fullplass i SFO	SFO, andel av elever 3. årstrinn med fullplass i SFO	SFO, andel av elever 4. årstrinn med fullplass i SFO
2010-11	73,83	59,63	39,81	15,12
2009-10	69,82	57,56	36,75	12,95
2008-09	73,86	62,55	37,27	17,12
2007-08	56,49	42,60	24,85	10,81
2006-07	52,05	41,64	24,19	8,15

Rådmannens vurdering:

Trondheimsskolene har stort sett etablert leksehjelptilbud i tråd med forskriften som ble innført skoleåret 2010/2011. Det er for tidlig å si noe endelig om leksehjelptilbudet når målsetningen om sosial utjevning, men mye tyder på at ordningen med leksehjelp heller ikke i Trondheim når de som har størst behov godt nok. Dette vil rådmannen fortsatt følge opp overfor enhetene.

Det er ennå ikke grunnlag for å endre oppholdstiden i SFO som følge av innføringen av leksehjelp. Rådmannen mener fortsatt at rammene som er innført fra staten i forhold til leksehjelp innskrenker kommunens og rektorenes frihet til å videreutvikle en helhetlig dag.

Rådmannen anbefaler at leksehjelptilbudet i trondheimsskolen videreutvikles innenfor rammene av det som ble vedtatt av bystyret 20.05.2010.

¹ Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) samler inn en omfattende mengde data om grunnskolen i Norge. Det samles inn drøyt 100 opplysninger om hver eneste grunnskole. Du finner informasjon om følgende tema i GSI: elevtall, årstimer, ressurser, spesialundervisning, språklige minoriteter, målform, fremmedspråk, fysisk aktivitet, leksehjelp, SFO og PPT.

Trondheim kommune

Rådmannen i Trondheim, 20.06.2011

Jorid Midtlyng
kommunaldirektør

Berit Kirksæther
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

... Sett inn saksutredningen over denne linja